

UJ KALLI

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAJ

A munka konferenciája

Ira: Ujvári Péter

A nemzeti alapon álló erdélyi zsidóság-
nak ezidén megtartandó második konferen-
ciája semmiben se hasonlítson az elsőhöz,
amelyet tavaly tartott meg. Más a megmozdu-
lás és egészen más a haladás. Az oldja, ez
előreviszi a felszabadult erőket. A megindulás
nyugtalan és zavaros. Több benne a hevülés
és a lelkesedés mint az abszolút aktivitás. Az
eszmék kibontakozása a türeményességükkel
hatnak. Az emberek emelkedésük és megne-
mesülésük csodájában tobzódnak, akarásuk
színes káprázataiban gyönyörködnek és a gon-
dolat artisztikuma olyan megvesztegető, hogy
kevesen látják meg benne a munka nyersen
parancsoló principiumát.

Hát tavaly így volt. Összeült vagy más-
félszáz komoly, okos és tenkitudó zsidó és
almozdott. Csináltak is valamit, de ez csak
pepecselés volt. A nehéz, nagy építőállványon
finom filigránt ötvözték. A zöld asztal mellett,
amelyet első ízben terített meg a nemzeti
gondolat, a zsidó kereskedő, az iparos és a
földművelő zsidó költővé változott. Az alkalom
munkát és célkitűzést követelt, a zsidó opti-
mizmus jelszavakat adott és szép frázisokat.
Az a hallatlan szervező erő, amely örökös
sajátsága a zsidónak, szerényen és illedelmese-
sen az idejére várt.

Nincs ebben szemrehányás. Kevés kivé-
telletlilyenek a kezdetek, hosszú szibbadások
után olyan mindent lenyűgöző az életrebreddés
érzése, hogy hiába dühöngnek az imperativu-
sok, a magában való élet önmagában talál
kielégülést. Előre látai, jövőket megfontolni,
feladatokat mérlegelni, eszközöket válogatni,
utakat megjelölni, koncepciókat és teremteni
nehéz ilyen pillanatokban. Az emberek szóno-
kolnak, fogadkoznak, ígérek és minderre a
programcsinálás mázát kengetik, nem kell
elítélni őket, ha azzal ámitják magukat, hogy
munkát végeztek.

Nem kell ezért az első konferenciát sem
elítélni. Nem a jószándékon múlt, hogy poziti-
vebb munkát nem végezhetett. Az első ala-
kulások természetével jár ez a meddség. Az
erők meg vannak, de kipróbálatlanok. A cél
is kibontakozott, de elágazó utakon keresi a
sok akarat, amely még nem forrt össze. A
fontos és a jelentéktelen még egy ponton go-
polyog és sokáig tart, amíg a tapasztalat el-
választja. A hivatottság sem tudta még elné-
mitani a hangos hasznavehetetlenséget. Ami-
zán végképen meghűti az energiákat, az nem
más, mint a munkaosztás problémája. A leg-
jobb mozgalom nem azért bukik meg, vagy
csak dőcögve halad előre, mert megindító fél
reismerték a feladatot, hanem azért, mert a
munkaosztás elvét rosszul értelmezték és
rosszul alkalmazták.

Tavaly is ez történt. A kevés eredmén-
nyel lezáródó első munkaosztás után tárgyi-
lagosan meg lehet állapítani, hogy a nemzeti
mozgalom sokkal messzebbre jutott volna, ha
a munkát másként osztották volna el a ren-
delkezésre álló erők között. Végzetes hiba,
hogy a humanisztikus idők primitív ideológiá-
jában gyökerezett meg a nemzeti mozgalom
munkaosztása. Azokban az időkben a tár-
sádalmi amputációk a társadalmi befolyások kum-
mullására törekedtek. Aki jót akart, nem elé-
gedett meg azzal, hogy azt egy ponton művel-
hette és maga a társadalom is keveselte a tár-
sádalmi tevékenységnek egy feladathoz való
rögzítését. Olyan férfiakról, akikben tehetséget

és jóakaratot tetelezett fel a társadalom, azt
követelték, hogy résztvegyen minden akcióban,
nem törődve azzal, hogy a tehetségük egyol-
dalu lehet, vagy korlátozott, vagy talán gyor-
san kimerülő. Így alakult ki az a beteges szisz-
téma, hogy kiváló és nem is kiváló egyénisé-
geket sokszor négy-öt tiszteletbeli állásba emelt
a közbizalom. Holott pedig ezek a férfiak pol-
gári állásukban ügyvédek, orvosok, tanárok,
kereskedők, iparosok, gazdálkodók, akiket az
élet és a legtermészetesebb önérdék a maguk
foglalkozásához köt. A közéletnek csak a fő-
löseges idejüket szentelhetik és ezzel is taka-
ratosan kell bánniuk, mert négyfelé, vagy öt-
felé követelnek tőlük önzetlen tevékenységet.

Nem mondom: filantrópikus, talán kultu-
rális egyesületekben, vagy a hűközségi élet
keretében lehet dolgozni ilyen szisztéma mel-
lett is, de a nemzeti munka nem bír el ilyen
munkaosztást, mert a nemzeti munka nem
fél és fertály, hanem egész odaadást követel.

A második konferenciának abban a tu-
dásban kell összegyűlnie, hogy munkát vár
tőle a zsidó nemzet, nem jelszófaragást. A
jelszó-epochából már kinőttünk. Szónokolni
sem kell tulsokat, mert már nem arról van
szó, hogy tízes beszédekkel híveket toboroz-
zunk egy ideának, hanem arról, hogy az ideá-
nak már megtoborzott harcosait táborokba
összük. Főleg pedig azt nem szabad elfelej-
teni, hogy a nemzeti mozgalom legnagyobb
érteke expanzív tendenciájú. A gátlat-
munka teljes megértése és teljes megbecsü-
lése mellett is jelentőség tekintetében messze
mögötte van a Palesztina-munkának, amely
lényege és magja a mozgalomnak. Ez a
munka gyöngén haladt előre. A Nemzeti
Alap tengődik, a Keren Hajjeszod ellátatlan,
a chaluc mozgalom meg sem indult még. Vá-
lalhatunk ezért felelősséget a világ előtt? És

előz mentesség-e erre, hogy a lelkeket felrázta,
a zsidó öntudatról lerántottuk a gátlat-érzé-
kelenséget, és ittvaló fejlődésünkre intézmé-
nyeket is létesítettünk? Való igaz: sok min-
dent megkötöttünk, de ingadozva, bizonytalanul,
több optimizmussal, mint hozzáértéssel és szil-
árd alapon csak a hitünk áll, ez intézménye-
ink még várják a megszilárdulást.

A második konferencia feladata, hogy
pozitív tartalommal töltse meg a mozgalmat.
A munka korszakába kell ezt igazítani, a ko-
moly munka eszközeivel és a munkaosztás
komoly elvei alapján. Radikális változást kel-
lene követelni, de tudjuk, hogy ezt a mai
viszonyok között nehezen lehetne keresztül
vinni. A radikális változás ugyanis az ideális
fogalomnak teljes átértékelését jelenti. Le kell
szedni róla mindent, amit a régi elfogol-
ságok reá ragasztottak. Az ad honores állá-
sok tiszteletreméltókat, de a terméketlenség
jellemzi őket, nem a termékenység. Ha lehetne
hasznos munkát várni azoktól, akik tehetsé-
ségüket önzetlenül ajánlják fel a köznek, az
államok akkor nem fizetett miniszterekkel
kormányoztatnák magukat. Ahol egész férfiak
követel valamely feladatot, ott azt felelős
hivatalnokokra bizzák.

A Nemzeti Szövetség még nem erősödött
meg annyira, hogy minden pozícióban felelős
hivatalnokokat állíthasson. De sokkal tovább
jutott már, semhogy a munkaosztást a régi
elavult konzervatív szisztéma alapján végezze.
Ne térhessen meg egy tehetséget több feladat-
tal és ne állítson több helyre egy embert,
mert nincs az a nemes önzetlenség, amely a
sokszoros teher alatt össze ne roskadjon. Munkát
mindenkítől kell követelni, nemcsak há-
rom-négy embertől.

Munkát és dolgozókat, ezt adjon a nem-
zeti mozgalomnak a második konferencia.

A győzelmes kormány letöri a liberálisokat

Megjelent a parlamentet egybehívó dekrétum — Elkészült a trónbe-
széd — A parasztpárt visszatér a parlamentbe — Goldis László visz-
szavonul — Az ukrán menekültek ügye a minisztertanácson

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Averescu tábornok tegnap átnyújtotta a
Királynak a parlamentet egybehívó dekrétu-
mot: az uralkodó a dekrétumot minden meg-
jegyzés nélkül aláírta és a parlament összehi-
vására vonatkozó királyi rendelet ma már meg
is jelent a hivatalos lapban. A kormány és az
ellenzék között hónapok óta tartó harc ezzel
a kormány teljes győzelmével fejeződött be. A
törvényhozás november 28-án megkezdte mun-
káját, tekintet nélkül arra, hogy az ellenzék
részt vesz-e a munkában, vagy sem. A liberá-
lisok, akik a kormány megbuktatására min-
den eszközt igénybe vettek, most magukra
maradtak és a párt vasárnapi országos kon-
gresszusán beszámolnak a kudarc okairól és új
határozatokat hoznak a követendő magatartásukra vonatkozólag.

Argetoianu harcot indít
a liberálisok ellen

A győzelmes kormány pedig most maga
is indul offenzívára Bratianusk ellen és leg-
erősebb állásait, gazdasági és pénzügyi po-
zícióit, tehát létük alapját támadja meg.
Ezt az akciót Argetoianu belügyminiszter ve-
zeti, aki a második jegybank felállítására érde-
kében elért sikereivel máris érzékeny ponton
sebezte meg a liberálisok érdekeiket. Arge-
toianu a brailai népgyűlésen kijelentette, hogy
addig nem nyúszik meg a liberális pártot,
ezt a sokfejú hidrát el nem pusztítja. A má-

sodik jegybank felállítására a petróleum
ipar nacionalizálására kerül sor, amely eddig
kimeríthetetlen pénzforrása volt a tetszéstős
„liberális” név alatt működő reakciós szerve-
zetnek. Az új helyzetben természetesen a li-
berálisok is talpra állanak és tegnap este már
haditanácsot tartottak Bratianu Jonel lakásán,
ahol a vezéren kívül Duca, Marzescu, Vintilla
Bratianu és Constantinescu is részt vettek. Az
értekezleten a liberális párt álláspontjáról tar-
gyaltak a napirenden levő politikai kérdések-
kel kapcsolatban, valamint a nemzeti párttal
a szakítás folytán előállott helyzetről.

As ellenzék vesérei
újra a királynál

Most már bizonyos, hogy a liberális és a
nemzeti párt a parlamentbe nem tér vissza és
hogy az erre irányuló kísérletek nem vezet-
hetnek eredményre. A király mégis sorra ki-
hallgatásra hívja meg a két párt vezetőit és
igyekszik őket a parlamenti munkában való
résztvételre rábírnai. Elsőnek Vajda Sándor ka-
pott meghívást, aki azonban betegsége miatt
kénytelen volt audienciájának elhalasztását
kérni. Tegnap Bratianu Jonel és Goldis László
jelentek meg az uralkodónál. Bratianu nem
nyilatkozott a királgatásról, Goldis László
azonban, aki a nemzeti párt jobbszárnyának
látható feje és aki legnagyobb híva volt a li-
berálisokkal való megegyezésnek, a következő-
ket mondotta:

— Mindig a liberálisokkal való együttműködés híve voltam, de annak idején, amikor Maniu és Bratianu között a tárgyalások megindultak, az én véleményemet — sajnos — nem kérték ki. Most, hogy a szerintem egyetlen megoldás román nyelvű szertefoszlott, visszavonulok. Bukarestben semmit sem tehetek már, arad megyei birtokomra utazom, ahol magánügyeimet fogom intézni.

A nemzeti párt többi vezére nem hagyja el a fővárost. Ott maradnak a parlament megnyitása után is, hogy a parlamenten kívül érvényesíthessék befolyásukat a politikai eseményekre. Azt a hirt, mintha Maniuék újból tárgyalásokat kezdenének Bratianuval, a nemzeti párt körében erőiesen cáfolják. A liberális párt és a nemzeti párt vezéreinek kihallgatása után hír szerint a pártonkívüli politikusokra is sor kerül: legközelebb Ferechide és Bradisteanu Jonel kapnak meghívást.

Jorga, akit legutóbb az esetleg szükségessé váló semleges kormány elnökeként emlegettek, a „Luptatorul”-ban kijelentette, hogy a parlamentbe az ő pártja sem tér vissza.

— A válság végleges megoldásának főfeladata — mondotta — hogy bizonyos férfiakban felébredjen a hazafias lelkesület. Azt hallottam, hogy bizonyos politikai csoportok szolgálatában állók kijelentik: senkit nem szolgátok és nekem sincsenek szolgáim.

A parasztpárt újra megkezdte parlamenti tevékenységét

Mialatt az ellenzéki politikusok sorra kifejtik a király előtt, miért nem térhetnek vissza a parlamentbe, a kormány mindent meg tesz, hogy a parasztpárttal megegyezzen. Bizonyosra vehető, hogy ez sikerrel is fog jární, Mihálache mai nyilatkozata ezt bizonyítja.

— Minden érdekünk azt parancsolja — mondotta a parasztpárt vezére — hogy megakadályozzuk a liberálisok hatalomra jutását. Ha a mostani kormány teljes morális elégtelt ad nekünk, amellyel tartozik, azt hiszem újból megkezdhetjük parlamenti tevékenységünket. Ettől eltekintve mindent elfogunk követni, hogy semleges kormány következzen, amely kiírja az új választásokat.

A parasztpárt megbízottai különben tegnap nyújtották át Averescu miniszterelnöknek azokat a feltételeket, amelyeknek teljesítése esetén visszatérnek a parlamentbe. A „Dacia” szerint ezek a feltételek a következők: 1. Argetoianu lemondása. 2. A Resita-törvényjavaslat visszavonása. 3. Az agrárreform módosítása. 4. Demokratikus választójogi törvény.

Argetoianu külön pártot alakít

Argetoianu eltávolítása már régi követelése a parasztpártnak, mert éppen a belügyminiszter agresszív, az ellenzék szerint mélyen értő magatartása miatt hagyta el az ellenzék

a parlamentet. Argetoianuról különben azt mondják, hogy miután most megindított harcát a liberális párt ellen befejezi, önként távozik a kormányból és külön pártot alakít. A néppártban ugyanis két számottevő csoport különválhat mag. Averescu személyes hívei és Argetoianu barátai. Utóbbiak kilépének a pártból és Argetoianu vezetésével kívülről támogatnák a kormányt. Argetoianu eltávolításához a parasztpárt nem föltétlenül ragaszkodik, mert a liberálisok elleni akcióját meleg rokonszenvvel nézik.

Averescu megszövegezte a trónbeszédet

A tegnapi minisztertanács véglegesen elfogadta a trónbeszédet, amelyet Averescu maga szövegezett meg és amelyet a mai nap folyamán a király elé terjeszt.

A trónbeszéd mindenekelőtt közli az ország képviselőivel a királyi családban történt örvendetes eseményt: Mihály herceg születését, miáltal az ország trónörökösödésének kérdése három generációra biztosítva van. Ezután áttért a választói reformra, hangsúlyozva ennek rendkívüli fontosságát, mert egy demokratikus választóreform biztosítani fogja az ország összes polgárainak részvételét a kormányzásban. A pénzügyi és gazdasági reformokról szólva a trónbeszéd kifejti, hogy a kormány által beterjesztendő javaslatok államéletünk szükségleteiből folynak. Az alkotmányreformot az ország megnagyobbodása és egységesítése tette szükségessé, kapcsolatban a modern követelményekkel. A trónbeszéd még foglalkozni fog a külpolitikai helyzettel és hangsúlyozza, hogy a román nép hű marad évszázados tradícióhoz.

A kamara elé a következő törvényjavaslatok kerülnek: a közép- és felsőiskolai reform, a szakoktatás reformja, az iskolaépítés a felekezeti és az állami oktatás rendeséről szóló javaslatok.

A zsidó menekültek ügye a minisztertanácsban

A minisztertanács több folyó ügyet is elintézett. A kadrlatani felekezeti iskolák államosítását végleg elhatározták, majd az ukrán zsidó menekültek ügyét vették elő.

A kormány elhatározta, hogy az öregeket és gyermekeket meghagyják eddigi helyükön, a fiatalokat ellenben az ország zsidó szövetségeivel történő megbeszélés után fogják különböző helyeken letelepíteni.

A minisztertanács ezután elhatározta a meihán-gázársaság nacionalizálását, majd elfogadta Negulescu közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatát a középiskolai reformról. A

kviteli tialommal is foglalkozott és különböző tárgyakra nézve megszüntette a tilalmat.

A minisztertanács végül Titulescu szabadságát hosszabbította meg határozatlan időpontig és Take Jonescut megbízta a pénzügyminiszter állandó helyettesítésével.

Gustave Flaubert

Páris a napokban ünnepli meg Flaubert születésének századik évfordulóját. A francia szenátus megnyitja számára a Jardin de Luxembourg váracsait és Flaubert bevomul Páris legszebb kertjébe, Stendhal mellé, aki maga is új ottan és George Sand mellé, aki már régi lakó.

A francia lapok most rekonstruálják maguknak Flaubert alakját és különösen a nagy író pszichológiáját, amelyet ezuttal bonckés alá vettek. Flaubert még mindig nagyon messze van Páristól. A társadalmi élettől, a szalonoktól, a kurtizánoktól és a gálans ifjaktól megundorodott Flaubert még most is nagyon mélyen rejtözik a vidék süppedésében, a kritikusok tehát gyöngéd kézzel alányulnak és kiemelik a boulevardok aszfaltjára.

Vidéki volt Flaubert? Csak a fájdalomát, a keserűségét, a kiábrándulását vitte el a provencai falvakba, csak a tüdejét szellőztette ki a boudoirok parfümjétől. Flaubert nagy hajjal, állára lecsüngő bajusszal, széles kalappal, széles nadrággal, hatalmas és mégis enervált vállal és karral vonult vissza vidéki magányába, hogy ottan a legszenvetöbbsé a leginkább irasmóddal kaparja ki magából az alakjait. „Ugy irt, — mondja róla Taine — ahogy csak kevesen. A papiroson ide-oda vetett egy-egy vonalat, megírta a mondatok elejét és a végét, a szöveget megrajzolta és ebbe a keretbe álmódta bele a mesét. Olyan volt, — írja róla Alexander Dumas — mint egy favágó, aki egy egész erdőt kidönt, hogy belőle egy szekrönyt összeállítson.”

Minden alakja kikivánczós és kicsinyességéből: Bouvard és Pécuchet és főleg Madame Bovary. Tele vannak félelmetes viziókkal. Rouault Emma a legigazibb teremtménye Flaubertnek. Ahogy ez az asszony szüleinek gazdag portájánál elvágják, az Flaubert maga és ahogy házasságának csalódásai után visszavágyik, ez is Flaubert.

Balsac szélesebb skálájú volt, mint Flaubert, Stenhal rafináltabb, de egyik sem olyan emberi, mint ő. Fáj neki, amit megirt, fáj hogy meg kellett írnia, halálos fáradság terjeng minden sorból és mégis mindegyik magához vonz, mert benne van a végzettség. És egy nagy érdeme van Flaubertnek: összekötötte azt, ami eddig látszólag ellenkezett egymással, a művészetet és a tudományt. A csunya életet fájdalommal és fáradsággal megszépítette.

— **Összeállítják a háboru előtti orosz adósságok listáját.** Moszkvából jelentik: A népbiztosok tanácsa utasította az illetékes hatóságokat, állítsák össze a háboru előtti külföldi adósságok listáját.

Kleinmann ur bukása és boldogsága

Irtá: Ujvári Déter

Ami most következik, az már tisztára epilógus. Kleinmann ur regénye, amely frissen és biztatóan indult, ellaposodott. A sors bele nyomta az ökleit és gyurta-gyurta, mint a tésztát, amiből rétest csinálnak. Kleinmann ur regényét is kultur-retesnek nyújtotta el a véletlen.

A Fáklya, amely elevenen lobogott a meginduláskor, már csak inkább füstölt, mint világított. A fénye legfölebb még csak egy fejre esett: a Kleinmann uréra. Több fejet már nem világíthatott meg, mert a többi fej kihanyatlott már a redakcióból. A redakció egyszerűen elpárolgott. A nagynevt után a többi is elszökött.

Kleinmann ur nem bánta a dolgot. Mert most már bizonyosan tudta, hogy minden szem csak őt figyeli. És ő ezt szerette.

Stoppné persze más szemmel nézte a helyzetet. Ő a kulturregysületet és a Fáklyát is azért teremtette meg, hogy Kleinmannból embert faragjon. Pártit akart csinálni belőle, még pedig a maga számára. Azon a társadalmi létrán, amelyet választottja részére összeácsolt, a Fáklya volt az utolsó, a legmagasabb fokozat. Ha Kleinmann ur innen leszédül, akkor az ő nagyralátó álmái szétfoszlanak és előről kezdheti a sorssal való küzködését.

Sietnie kellett. Okos asszony volt és be látta, hogy azt a botrányt, amelyet Berele újságírói kísérlete felidézett, hasznára fordíthatja. Az első cselekedete az volt, hogy kitarító ájulásba esett. Aztán felébredt és a boldogtalan nagy embert szemrehányásokkal halmozta el.

— Én azt hittem, hogy kegyed egy nagy karakter. Kegyed egy közönséges nőcsábító.

A nagy Kleinmann le volt sujtva. Stoppné örült, hogy le volt sujtva, mert a legnagyobb számárságokat ilyenkor követik el a férfiak.

Kleinmann ur szintén most követte el a legnagyobb számárságot. A szobájába zárkózott és sirverset irt a sajátmaga ifjuságához. Temette magát. A vers nagyon szépen sikerült és ez a fő. Ha az élet nem is sikerül ilyen szépen, az nem számít.

A sirverset bevitte aztán Stoppnének. Stoppné szeme könnybe lábadt.

— Hát igazán? — kérdezte meghatottan — igazán Kleinmann ur?

Kleinmann bólintott, hogy igazán.

Stoppné még mindig úgy tett, mintha kételkedne.

— Kegyed elveszi a Berelémat?

Kleinmann kijavította:

— Kegyedet, ha meg nem sértem.

— Nem, Kleinmann ur. Én első sorban anya vagyok. És kegyed első sorban az én Berelémat veszi el.

— Nem bánom — adta meg magát Kleinmann. — Kegyedet másodsorban veszem el.

Stoppné az ajkára harapott. Ezt feljegyezi magának. Nézze meg az ember, milyen könnyen veszi ez a nimand. Haragját persze visszafojtotta és csupa édesség volt, mikor az imádott férfi homlokára szemérmes csókot lehelt. Nemsókára megtartották az esküvőt.

Három óraker volt az esküvő és a mézes órák egészen este hét óráig tartottak.

Este hét óraker így szólt Stoppné:

— Add ide a verseidet.

Kleinmann boldog volt. Behozta a verseit, vagy két kilót. Az arca égett, a szeme ragyogott. Leült és a torkát köszöri. No, most éli majd élete legszebb, legboldogabb óráit. Van egy asszony, akinek felolvashatja a verseit. Reggelig vagy ötszázat felolvass neki. Megint köhécselt. Aztán fölállt, a kredencről levette a karoggyertyatartókat, meggyújtotta és az asztalra tette őket.

— Mire való ez? — kérdezte Stoppné.

— Hát tetszik tudni (Kleinmann még mindig így beszélt a feleségével) így anaapélyesebb.

— Már pedig én ezt gyurta nélkül is megcsinálom.

És ezzel belemarkolt a versekbe, kikapott egy nagy csomót és szétépte.

Kleinmann elsápadt.

Izgalom a magyar politikában

Tárgyalások a pártkörökben — Bethlen András fogvatartásáról —
A „Münchener Nachrichten“ a román magyar perszonálunióról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, nov. 23. A nemzetgyűlés mai ülésén folytatták az ellenzék vitáját. Rissay újból felszólalt, utána Bethlen István miniszterelnök emelkedett szólásra. Javasolta, hogy a politikai válság elintézéséig a nemzetgyűlés ne tartson üléseket, bízza meg a nemzetgyűlés elnökét, hogy a leendő miniszterelnökkel egyetértésben hívja össze a legközelebbi ülést. Hadnagy Zsigmond felszólalása után Apponyi beszélt. Alkotmányjogi boiránynak tartja, hogy a nemzetgyűlés több tagja mentelmi joguk megsértésével fogságban ül. Indítványozta, hogy a Ház legközelebbi ülését holnap tartsa meg és ha a mentelmi bizottság jelentése addig beérkezik, azt vegye azonnal tárgyalás alá. A nemzetgyűlés szófőbbséggel elveti Apponyi indítványát és Bethlen javaslatát fogadja el. Dróczy Győző a cenzura ügyében interpellált és követelte a sajtószabadság helyreállítását. Friedrich István bejelentette, hogy Windischgrätz herceget Csehszlovákiában letartóztatott és fogvatartják. Kérdezte a külügyminisztert, hajlandó-e tiltakozó lépést tenni ebben az ügyben. Ezzel az ülés véget ért.

A keresztény pártban szerdán este izgalmas megbeszélés volt, amelyen résztvett Bethlen miniszterelnök is. A megbeszélés után a miniszterelnök az újságíróknak kijelentette, hogy dezinálása csütörtökre fog megtörténni.

— Az a célom, — mondotta Bethlen — hogy dezinálásom után rögtön érintkezésbe lépek a pártvezérekkel és pártokkal.

Andrássyék ügyével kapcsolatban a miniszterelnök a következőket mondotta:

— Teljesen méltányolom letartóztatott képviselőtársaim helyzetét. Meg is volna bennünk a hajlandóság, hogy szabadon bocsássuk őket, de a néphangulat miatt ezt nem tehetjük meg, mert azt mondanák, hogy a grófoknak kedvez a kormány.

Kijelentette még a miniszterelnök, hogy a keresztény pártban csak barátságos megbeszélést folytattak. A kisgazdapártban is órák-hosszat tartó izgalmas megbeszélés volt, amelyen a többségi pártalakításról tárgyaltak.

Horthy kormányzó befejezte a politikuskok kihallgatását. Bethlen valószínűleg a mai nap folyamán megkapja a kormányalakításra a megbízást. Bethlen még mindig nem mondott le az egységes párt alakítására vonatkozó terveiről, sőt azt reméli, hogy e hét végéig a pártalakítás megtörténhet. A hét végén az új kormány be fog mutatkozni a nemzetgyűlésnek. Hír szerint az összes ellenzéki pártok

Stopperné nem zavartatta magát. Amíg csak egy vers volt még az asztalon, addig meg se állt.

— No, most megvagyunk — szól nyugodtan, mikor Kleinmann-ur halhatatlan műveit az utolsó szálig elpusztította. — És ha még egyszer győsz nekem ezekkel a hülyeségekkel, akkor velem gyűlik meg a bajod. En egy tiszteséges férj akarsz, nem afféle dologkerülő. Ami pedig a többi illeti, hát vedd tudomásul a következőket. Hat órákor, felkelsz és a boltba mégy. A boldogult Stopper, aki egy kicsit külön ember volt tenálad, így csinálta. Aztán a kasszakulcs nálam lesz. A boldogult Stopper alatt is így volt. Zsebpénzt annyit kapsz, mint amennyi fizetésed volt, mikor a tanítónk voltál. Tanítót többet nem tartunk, mert én nem csak azért vettelek el, hogy Berelének apja, hanem azért is, hogy tanítója legyél. En egy praktikus asszony vagyok és te ehhez tartad magadat.

Ezután behívta Berelét.

— Berele, ez a te új apád.

— Jó — mondta Berelés nagylelkűen. — Belerughatok?

— Hogyne, gyönyörűségem — felelt Kleinmanné könnyes szemmel — most már szabad. Hiszen ez apukád.

Kleinmann ur végképen lecsuszott.

elhatározták, hogy egységes pártba tömörülnek és az új párt elnökévé Apponyi Albert grófot választják meg.

A „Münchener Nachrichten“ az állandóan cáfolt román-magyar perszonálunióról ír cikket. A lap szerint a két államot minden körülmény a perszonálunióra utalja. Mindkét államot körülveszi a szláv gyűrű, ez közös defenzív politikára kényszeríti őket. A lap azt is tudni véli, hogyan fogják a két ország közös ügyeit intézni. Szerinte az osztrák-magyar mintára delegációt létesítenének, amely a független parlamentek felett intézkednék a közös ügyekben. E delegáció 36 tagból állna, 12 romániai, 12 magyarországi és 12 erdélyi tagból, (4 román, 4 magyar, 4 szász) és háromévenként tartaná üléseit felváltva Bukarestben, Budapesten és Erdélyben (Kolozsvárt vagy Gyulafehérvárt). Az uralkodó felváltva laknék a fővárosban.

A müncheni lap cikket természetesen a legnagyobb figyelemmel közzélik.

A „Morningpost“ tudósítója beszélgetett Károly exkirállyal és Zitával. Mindketten el vannak ragadtatva Madeirától. A csehszlovák tiltakozás után most Jugoszlávia is tiltakozik. Károly apanázásról hozott határozat ellen. A jugoszláv kormány ebben az ügyben tiltakozó jegyzéket fog intézni a nagykövetség tanácsához.

Az ügyességhöz kell fordulni a lakáshivatal tulkapásai ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hivatalos helyről többször közölték szóbeli és írásos nyilatkozatokat, amelyek hangsúlyozottan ismételték az építkezést pártoló törvénynek azt a sarkalatos tételét, hogy az 1921. és 1926. évek közötti időben épült házak neincsak minden állami és községi egyenesadó alól, hanem a rekvirálás alól is mentesek tíz éven át. A parlament ezzel a törvénnyel kimondottan az építkezési kedv fokozását s ezáltal a lakásinség enyhítését akarta elérni. Az agyonzaklatott lakosság megnyugtató szolgálat egy másik rendelet is, melynek értelmében háromtagú bizottság jár házról házra a lakásokat ellenőrizni s ahol rekvirálható szobát talál, irásbelileg tudatja ezt az érdekelteket, aki 24 óra belül felelkezhet a lefoglalás ellen.

Ezeket a törvényes intézkedéseket sértette meg a lakáshivatal, amikor a Pap utca 60. számú házban, amelyet a Renner-börgyár a nyáron épített tisztviselői számára, lekvirálta a repatriált házmaster lakását. A jogtalan rekvirálás a tulajdonosok értesítése nélkül történt, mert a Fehér Bárány létesítet lakóit sürgősen el kellett helyezni. Rennerék utólag többször tiltakoztak a rekvirálás ellen és felvilágosították a lakáshivatalt, hogy a házat a király által szentesített törvény mentesíti a rekvirálás alól, de minden protestációra azt a stereotip választ kapták, hogy a lakáshivatalnak nem áll módjában a rekvirálást visszavonni. A börgyár — mint értesültünk — úgy akarja megvédeni törvényes jogait, hogy hivatalos hatalommal való visszaélés címen feljelentést tett az ügyességen.

Nem lesz érdektelen felemlítenünk egyik városi főtisztviselőnek azt a nyilatkozatát, mely szerint, ha Kolozsvár közönsége önértesebb volna s az első jogtalan kilakoltatásokkor feljelentést tesz az ügyességen, akkor a két év óta egyre szaporodó lakásbotrányok soha nem történtek volna meg.

A jelen esetben a lakáshivatal az eddigieknél is vastagabb botlást követett el, mert az ilyen rekvirálás teljesen elriasztja az építkezni akarókat. Ki lesz hajlandó nagy befektetéssel házat építeni, ha a törvényt figyelembe sem veszik? Már pedig a lakásinséget csak nagyarányú építkezéssel lehet megszüntetni.

Tóra előtt adományozzátok a Tarbutra.

Gritta rendőrprefektus az aradi magyar zsidókról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Arad, nov. 21. Abból az alkalomból, hogy a bukaresti lapok feltűnő helyen foglalkoztak a magyar honvédelmi miniszterium két bizalmas rendeletével, melyek közül az egyik megtiltja, hogy a hadsereg részére szükséges cikkeket zsidó kereskedőktől szerezzék be és szigorúan előírja, hogy csak keresztény cégeknek szabad vásárolni, a másik rendelet pedig utasítja a katonai parancsnokságokat, hogy fokozott figyelemmel kísérjék a zsidók magatartását, mert a zsidó nemzetiség a hadseregre veszedelmes elem, az egyik aradi lap tudósítója felkereste Gritta Ovidiu rendőrprefektust, aki az újságíróknak ezeket mondta:

— Nem tudom megérteni az erdélyi zsidóság egyrészenek és különösen az aradi zsidóságnak a magatartását. Két és fél év óta a legvadabb zsidóüldözés folyik Magyarországon, míg Romániában, merem állítani, a legjobb dolga van a zsidóságnak az összes európai államok között. Míg néhány év előtt aradi lakmentáltak Magyarországon, hogy Románia elnyomja a zsidókat, addig ma teljesen megváltozott a helyzet. A becsületesen demokrata Nagyrománia nem ismer felekezeti és nemzeti különbségeket. A zsidó kisebbség a polgári és politikai jogok teljességét élvezzi, amint ezt a zsidók önmaguk tapasztalhatták és tapasztalják. Mi nem kérdezzük senkitől milyen vallása és sem a politikai, sem a gazdasági érvényesülés terén a zsidó vallás nálunk nem akadály. Miért kacsintanak tehát az aradi zsidók még mindig Budapest felé. Miért kacsintanak még mindig a magyar fővárossal, miért akarnak intranzigensebb magyarok lenni a magyaroknál ahelyett, hogy lojálisan jó román állampolgárokká lennének. Valószínűleg azért, mert ez az ultramagyar hazafiság nem kerül nekik semmibe, ezzel nem rezkiroznak semmit. Sok száz kilométerrel könnyű hazafiaskodni, de azért ezek a jó magyar hazafiak alaposan megfontolják, hogy a magyar hazafias érzést magában Magyarországon ápolják. Ugyan hány zsidó moztulaidonos és hány zsidó egyetemi hallgató van Budapesten? Ezzel szemben ugyan hány zsidó kereskedő, vállalkozó vagy gyáros repatriált Romániából vagy éppen Aradról Magyarországra. Azt hiszem egyetlen egy sem. Ezeknek a visszas állapotonak meg kell szünniök. Ha az aradi zsidóknak jó Románia arra, hogy itt nagyszerűen éljenek és jó üzleteket csináljanak, akkor legyen arra is jó, hogy ezt az országot tiszteljék, becsüljék és lojálisan beilleszkedjenek viszonyaiba. Az irredentista alűröknek a még mindig kifelé kacsingatásoknak meg kell szünniök és rajta leszünk, hogy meg is szünnjenek. Aki nem akarja levonni a román állampolgárság konzekvenciáit és nem tanúsítja azt a hűséget és szeretetet, amelyet új hazája joggal megkövetel, menjen oda, ahová a szive vonzza. Mi egy kézmordulattal sem tartjuk vissza magyarságukkal tüntető aradi zsidókat attól, hogy összecölkezzenek Prónayval és Hájassal. De azt hiszem sok víz fog még lefolyni a Maroson, amíg ez az ölekezés megtörténik.

Gritta rendőrprefektus nyilatkozata plasztikus egyszerűséggel tükrözteti vissza azt a helyes és méltányos befolyást, amelyet a legtöbb erdélyi román politikus vall a zsidókérdésben. Mi érezzük legjobban a visszas helyzetet, amelyet a magyar asszimilációs politika táborunkban teremtett és mi küzdünk a legélesebben ellene. De az érem másik oldalát másképpen látjuk, mint Gritta prefektus. Az erdélyi zsidóság tulnyomó többsége szakított már az asszimilációval, sőt az aradi zsidóság jórésze is a zsidó nemzetiség álláspontjára helyezkedett. Ennek az új orientációnak azonban az állam is le kell hogy vonja konzekvenciáit és a zsidóságnak meg kell adnia mindazon jogokat, amelyek egy szabad államban minden nemzetiséget megilletnek. Ez sajnos itt Romániában még csak igen kis mértékben történt meg.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség	877
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

— **En ütöm a te zsidódat, te ütöd az én zsidómat.** A régi zsidóhírtételek fölött bb kedvelte a maga házasságát, csak a szeméremét ütötte. Ennek ellenében megengedte, hogy a szeméremét az ő zsidója fesse. Az „Uj Kelet” minden zsidóit megvéd. Olvassátok és terjesszék!

— **Néhai Kohn Zsigmond Tarbut-alapítványa.** Marchesván hatodikán múlt egy eve, hogy Kohn Zsigmond, az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom egyik lelkes és tevékeny vezetője meghalt. A híváló ember halála előtt a Tarbut-iskolaegyesület javára tízezer leles alapítványt tett. Az alapítvány első részletét, ötezer leit, Kohn Zsigmond özvegye a napokban fizette be a Tarbut pénztárába.

— **Választások a II. országgyűlési cionista konferenciára.** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség titkárságához a mai napon a következő választási eredmények érkeztek be: **Arad:** Delegátusok: Kalmár József, dr. Singer Jenő, Popper Béla, Szoncs Henrik, Sternberg Hugó, Friedmann Emil, Polacsák Henrik, Karmiol Lajos és Engel Jeremiás. **Pótdelégátusok:** Dr. Fürst Oszkár, Hirschler Simon, Schwartz Pál, Grünwald Samu és Kohányi Menyhért. **Marosvásárhely (Mazsombes):** Kovács Áron. **Pótdelégátus:** Goldstein Ernő. **Szilágyosok:** Dr. Szász Antal. **Pótdelégátus:** Dr. Glöck Menyhért. **Szászváros:** Farkas Jenő, Vass Gyula és Lobstein József. **Pótdelégátusok:** Margel Vilmos és Stern Manó. **Erményfalva:** Goldstein Miksa. **Székhelyudvarhely és Udvarhely megye:** Hirsch Hermann, dr. Kalmán József, Gottesmann Vilmos, dr. Böhm Jenő, Hirsch Lajos, Sebestyén Ármán és Fürst Sándor. **Pótdelégátusok:** Dénes Samu, dr. Weisz Fülöp, Hirsch Márton, Zodik János. **Marosilye:** Dr. Korányi Sámuel és Klopót Mór. **Pótdelégátus:** Braun Lajos és Klopót Andor. **Nagybánya:** Rosenthal Lajos hitközségi elnök, Hirsch Jakab, Fuchs Izák, Jakab Sámuel, Hirsch Móric és Lautmann Ernő. **Pótdelégátusok:** Muszkál Béla, Vértes Adolf és Löw Samu. — **Helyreigazításul** közöljük, hogy a szatmári delegátusok között Levendel Adolf nem póttag, hanem rendes tagként került ki a választásból. — **Ismétlően és nyomatékkal felhívjuk a delegátusokat, hogy lakási igényeiket feltétlenül jelentésként be adják és, akik kolozsvári rokonaiknál vagy ismerőseiknél fognak elhelyezkedni, lakást ugyanis nagy nehézséggel, fáradsággal utánjárásal tudunk szerezni, de természetesen csak azoknak, akik idejékorán jelentkeztek.**

— **Zsidó nevelésügy a középkereskedelemben.** Ez a címe annak az előadásnak, melyet Arje Hammer fog az „Ivria” héber irodalmi egyesület szombatesteri felolvasóülésén tartani. Az érdekes tárgy előadás, mely Kolozsvár valamennyi hebraistájának érdeklődésére számíthat, a Cales Regale Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 52. sz. alatti neolog zsidó iskolában lesz. Kezdeté este félnyolc órakor.

— **Rabbik egyesülete Lengyelországban.** Varsóból jelentik: A kultuszminiszter most hagyta jóvá a lengyelországi rabbikusok egyesületét. Az egyesület eddig 250 tagot számlál és nemcsak országos konferenciát fog összehívni.

— **Felemlítették az első- és harmadosztályú vasúti jegyek tarifáját.** Az államvasutak vezérigazgatósága közli, hogy az első- és harmadosztályú vasúti jegyek tarifáját felemlítik.

— **Mozgókereskedelemre is kötelező az egyszerűsített forgalmi adó.** A pénzügyminiszterium tudomására hozza mindenkinek, hogy az egyszerűsített forgalmi adót azoknak is kell fizetniük, akik mozgókereskedelemmel foglalkoznak.

— **A zsidók és az ismeretlen katona.** Washingtonból jelentik: Lazaran rabbi a „Medison Eve” bartimori templom lelkésze a hadügyminisztérium megbízásából résztvett az ismeretlen katona temetésén a Fehérvári és az orfingtoni temetőben, ahol Harding elnök, Foch generális, Bati tengernagy és több más magasállású tisztviselővel is megjelentek, a rabbi néhány szótart mondott héber és angol nyelven. Rabbi Lazaran nemrégiben tért vissza palesztinai utjáról, ahová mint anticionista utazott. Visszaérkezéskor teljesen át volt hatva a cion gondolatától és most már önmaga is nagy propagandát folytat a cionizmusért.

— **Wolffsohn végrendelete.** Londonból jelentik: A cionista szervezet egykori elnöke, David Wolffsohn, mint ismeretes, százötvenézer holland forintot hagyományozott zsidó nemzeti célokra. Ebből az összegből fognak valószínűleg stramlékeket készíteni Herzl és Wolffsohn számára Erec Jisraelben.

— **Mit történt a női ipariszkolában?** Mielőtt hozzászólnánk a dolog érdeméhez, emondjunk hideg tárgyilagossággal, mi történt a minap Kolozvárban a női ipariszkolában. Az utóbbi napokban több esetben lopások történtek az intézetben. Hol könyvek tűntek el, hol egy-egy ruhadarab. Minden esetben nyomozás indult meg és mindig eredmény nélkül.

A napokban egy zsidó kisleány ketyéje tűnt el. A leánya a koszyfőpácsi bejelentette az osztályvezető tanárnőnek, aki a növendékek megmozgatásával megindította a házi nyomozást. Amikor az egyik kis leány zsebeit akarta kiforgatni, ez a következőket mondotta:

— **Nem hagyom csak a zsidókat kikutatni a zsebeimért!**
Most már a zsidó leányok háborodtak föl, kikérték maguknak ezt a hangot és elégtételt kértek a sértésekért.

Az ipariszkola tanárnője, aki értelmiségi pályán működik, diplomája van és államilag támogatott tanítóné tagja, így felett a zsidó leányoknak:

— **Ne lármanéznek, maguk rasszolgáltak erre!**
A zsidó leányok erre a gyanúsításra még erősebben léptek föl, ezúttal a tanárnővel szemben.

— **Kidobatom őfőket! — fenyegetőzött —** ha tovább zajenganak.

— **Ezt nem várjuk be —** szólt határozottan az egyik leány — **hanem kilépünk az intézetből.**

És tizenhét zsidó leány kimaradt az ipariszkolából.

Eddig a tények. Nincs sok hozzászólni valónk. Ami történt, olyasmi, aminek nincs sok köze kulturához, amit a Petőfi-utcai ipariszkolában még csak ápolni kellene. De ez az eset tanulságot rejt magában. A kis zsidó leányok önértékes, szép magatartása fölött nem lehet szó nélkül elcsikálni. Uj világot mutat ez a fellépés. Nem sirnak, nem panaszkodnak ezek a leányok, nem hiszlik be magukat a tanárnőhöz, mint valaha, amikor taposni lehetett a zsidó önértéket. Háborognak az igazságtalanság fölött és levonják a következtetéseiket.

A furcsa kis esetnek ime a fényoldala.

— **Akción a határátlépésért letartóztatottak szabadlábrahelyezéséért.** Petala tábornok akciót indított azoknak a foglyoknak az érdekében, akik Erdély és Bánát területén a hadbírságoknál tiltott határátlépés miatt vannak letartóztatásban. Az utlevél nélküli határátlépők ügyét a hadbírságok rendszeresen csak néhány hónapra togház után szokták letárgyalni és így nagyon sokakat ér az a kellemetlen körülmény, hogy míg az utlevél-eljárás hosszadalmaságaitól megmenekülve rövid uton akarnak átjutni a határon, a hadbírságok börtöneiben kénytelenek néhány hónapot tölteni. Petala tábornok akciója örvendetes változást hoz ebben az ügyben.

— **Oroszország százmillió font kölcsönt kér.** Londonból jelentik: A „Times” szerint az orosz kormány felhívást intéz a világ munkásságához, hogy százmillió font kölcsönhöz segítsék Oroszországot.

— **Az adóvallomások határidejét december 15-éig hosszabbítják meg.** Bukarestből táviratozzák: Tekintettel arra, hogy e hónap végéig az adóvallomások beadásával nem lehet mindent elkészíteni, a pénzügyminiszter hozzájárul ahhoz, hogy a vallomások beadásának határidejét 15 nappal meghosszabbítsák.

— **A „Hitachduth” működése.** Varsóból jelentik: A „Hitachduth” második világkonferenciája, után nyomban hozzáálltak a szövetség reorganizálásához. Két központi irodát állítottak fel, egyiket a keleti zsidóság számára Varsó székhellyel, a másikat pedig Erec Jisraelben. A szövetség a chaluclgyet akarja alaposan gondolni és részt akar venni a munkásság ellenőrzésében.

— **Munkásmúzeum Palesztinában.** Jeruzsálemből jelentik: Sir Herbert Sámuel kormányzó a napokban nyitotta meg a Migdal Davidban lévő első országos munkásmúzeumot. A múzeumnak muzulmán osztálya is van. Kiállításra kerültek mindazon tárgyak modelljei, amiket zsidó kezek alkottak az utolsó esztendőben.

— **Csak a nagymalmok gépei hozhatók be vámmentesen.** Az iparfelügyelőség köréből értesülünk, hogy a nemrég életbe léptetett iparfejlesztési törvény hatálya nem terjed ki az 50 lóerőre berendezett malmokra. Ez a megkülönböztetés onnan származik, hogy a malmok gépszerkezeteket Romániából fedezhetik és csupán a nagymalmok számára külföldről rendelt gépeket élveznek vámmentességet.

— **Nagyváradon megalakult a hadikölcsönvédő-egyesület.** Nagyváradról jelentik: Nagyváradon a kereskedelmi és iparkamara kezdeményezéséből megalakult a hadikölcsönvédő-egyesület.

— **Oroszország szabadon bocsátja a román hadifoglyokat.** Moszkvából jelentik: A szovjet az összes román hadifoglyok szabadlábra helyezését rendelte el. A szovjetkormány ezenkívül szabadon bocsátotta az elfogott egyetemi tanárokat, akik a Kolcsag-kabinetben miniszterek voltak.

— **Megdönyöklők látják el a marosvásárhelyi fűrésztelpeket.** A vasúti szállítási főigazgatóság elhatározta, hogy a Maros völgyében lévő fa- és fűrészgáraknak mozdonyokat bocsát rendelkezésére, hogy áruikat Galacba szállíthassák, de vagonokról a gyáraknak kell gondoskodniuk. Az erdélyi fatermelők már küldöttségileg mentek Bukarestbe, hogy az exportra 200.000 vagon fához a szükséges vasútkocsikat a CFR. vezérigazgatóságtól megkaphassák.

— **Kongresszusi emlékek.** A karlsbadi XII. Cionista Világkongresszus külön postahivatala tudvalevőleg héber és cseh nyelvű postai bélyegzőt használt. Egyik elvtársunk 75 drb. művészies zsidó tárgyú képeslapot ajándékozott a Zsidó Nemzeti Alapra való értékesítés céljából, amely képeslapokon 8—3 drb. és pedig 5, 10, 25 és 50 filléres cseh bélyeg van és mindegyik bélyeg is van betűzve a „Karlovy Vary — Kongresz Sionistický XII. Házongresz Hacioni Snájm Házászár” cseh héber feliratu betűzéssel. A filatéliai szempontból is értékes, valódi postai forgalomban volt (echt gelaufen) képeslapok ára darabonként 25 lei a Zsidó Nemzeti Alap javára és az érték befolyó összeg a Szatmári Cionista Szervezet III. sz. Nachlájában lesz kimutatva. Ugyancsak most érkeztek újabb bélyegek és pedig: 10, 20, 30, 40, 50 és 100 filléres a 10—, amely összeg (Gizkalay) Widder Dávid kertjére lesz fordítva. Kaphatók és megrendelhetők a Zs. N. A. erdélyrészi központjánál, Cluj, Szentlélek-u. 1. sz.

— **Nagy vihar a Fekete-tengeren.** Konstanzból jelentik: A Fekete-tengeren retentő vihar uralkodik. A „Smyrna” gőzös élelmiszerszállító hajó, mely tegnap indult el Mangoliából, elsüllyedt.

— **Kolerajárvány Nápolyban.** Nápolyból jelentik: A városban százhuszonkét koleraeset fordult elő. A hatóság minden intézkedést megtett a veszély elhárítására.

— Elfogták a nagyváradi—buka-
resti vonatok kloroformos merényletét.
Nagyváradról jelentik: A nagyváradi—buka-
restin vonalon az utóbbi időben gyakran fordultak
elő kloroformos merényletek, amelyeknek tet-
tesséi mindezekig ismeretlenek maradtak, noha
Erdély és Banát minden nagyobb városának
rendőrsége ezeknek a kloroformos merénylet-
nek a kiderítésével foglalkozott. A nagyváradi
rendőrségnek végre ma reggel sikerült elfognia
egy társaságot, amelyről minden jel arra vall,
hogy a kloroformos merényleteket a társaság
tagjai követték el. A váradi detektívek figyel-
messé lettek egy Vár-utcai his korcsmára,
amelynek tulajdonosa, Kovalovszky József két
évvél ezelőtt jött Nagyváradra. Kovalovszky
korcsmájában adott találkozót Várad bűnöző
világának legtöbb tagja. A rendőrség figyelmét
az a körülmény hívta Kovalovszkyra, hogy
ezek időközönként eltávoztak hazulról és visz-
zatérésük után nagy dárídót csaptak. Tegnap
a rendőrség bizonyítékok alapján letartóztatta
Kovalovszky feleségét, testvérét és sógorát,
továbbá egy betörőt, akinek a nevét a rend-
őrség a nyomozás érdekében nem hozza
nyilvánosságra. A rendőrségen bevallották,
hogy ők követték el a kloroformos merénylet-
teket. A vallomások szerint a kloroformos
merényleteket olyképp rendezték, hogy a banda
egyik nőtagja beszélgetésbe kezdett utazó fér-
fiakkal, a beszélgetésnek pártizóra volt a
vége, mely alatt a banda tagjai lesből meg-
támadták és kloroformmal elaltatták áldozat-
ukat. További vallomásaik során beismerték,
hogy ők rabolták ki a múlt évben azt a föld-
művest, aki Amerikából jött haza és akitől
500.000 ezer lei értékű aranydollárt vettek el.
A korcsma pincérnőjénél házkutatás alkalmá-
val egy arany órdollárt találtak, melyről a
pincérnő azt vallotta, hogy a betörőktől kapta
egy pártizóra díja fejében. A nyomozás meg-
indult és remélhető, hogy ennek a során még
számos bűntettet fog sikerülni kideríteni a
váradi rendőrségnek.

— Felülízetések a mezzezőn.
A november 19-én megtartott menzabálon a követ-
kező felülízetéseket jegyezték: Frenkel Mór 500
lei, Lédarér Albert 800 lei. Keszler József, özv.
Leb Sámuelné, Friedmann Jenő, Schwartz Jakab,
Guttman Péter 200—200 lei. Deri Lajos, Stern
Dezso, Molnár Jakab, Gyárfás Dezso, Paneth Her-
mana, Fesztinger David, Janovitz Vilmos, Weisz
Sigmund, dr. Goldner Minály, Imre Lajos, dr. Fi-
scher József, Mendel és Katz, Szabó Jenő, Njerenfeld
Simon, Weisz Elekne, Krausz Samu, László N.,
Sándor testvérek, Winkler Mór, Kohn Emil, Szántó
Zoltán, Grünfeld Ansel, Holder Miksa, Matyas Sándor,
Finkelstein Alfréd, Biró Andor, Markovits, dr.
Steiner Pál, dr. Fischer Tivadar, özv. Feldmann
Zsigmondné, Gyárfás Ede és Kaszner Ernő 100—
100 lei. Gombos Sámuel, Pinkusz N. 80—80 lei.
Steinberger Emil, ifj. Steinberger Hermann, Mezei
Lajos, Rosenfeld Armin, dr. Blumenfeld Sándor,
Wertheimer Samu, Bergner Mór és Fendrich N.
60—60 lei. A kimutatást folytatni fogjuk.

— Házasság. Schwarz Elluska Deb-
recen, Mózes Kalmán Zsibó jegyesek. (Minden
külön értesítés helyett.)

— Weisz Miksa saját érdekében
azonnal jelentkeztek a kiadóhivatalban.

Januárban újból összeül az utódállamok pénzügyi konfe- renciája

Bécs, november 23. (RTL). Az utódállamok
pénzügyi konferenciájának, mely a nyáron ered-
ménytelenül végződött, januárban újból összeül.

Felére bélyegzik a lengyel markát

Varsó, november 23. (RTL). A pénzügy-
miniszter vagyonváltásjavaslatának egyik fő-
pontja a lengyel markának 50% os lebélyeg-
zése. A lengyel kormány elszékelte a szabad-
forgalmat és meg akarja szüntetni a kivitelt
tilalmat.

Családi életetek bensőségét és
melegét fokozták, ha gyermekeiket
jövőjét megalapozó Tarbatnak adomá-
nyozták ünnepségeik alkalmával.

KÖZGAZDASÁG

Nehézségek a vagonkiutalás körül

A szállítócégek számára fel kell szabad-
ítani a vagonokat az engedélykérés alól

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A vasúti szállítás terén még mindig a
legnagyobb anomáliák uralkodnak. Elm látnak
bármilyen igazoltnak is látszik a vagonkiutaló-
bizottságok működése, a gyakorlatban legerő-
sebb kéréskötői a forgalomnak. Olyan esetek
fordulnak nap-nap után elő, amelyek a keres-
kedőknek tetemes kárt, a közlekedés folyto-
noságában pedig megszakítást és késedelmet
okoznak.

A jelenlegi vagonkiutalási rendszernek
legnagyobb hibája az, hogy a kiutalás centrális
és a bizottságok a kevésszámú üzletvezetőségek
keblében vannak elhelyezve. Ennek az a kö-
vetkezmény, hogy az egyes állomások nem
bírják rendelkezési joggal és egy vagon sem
használatnak addig, amíg az illetékes üzlet-
vezetőségtől erre engedélyt nem kapnak. Ez
az engedély megszerzése négy-öt-hat napig is
elhart, addig a kereskedők és a szállítók be-
sem rakhatják az árujukat és vannak esetek,
amikor ez alatt az idő alatt az áru tönkre-
megy és mire az engedély megérkezik, már
nincs mit szállítani. Különösen súlyosan érinti
ez a rendszer a hivatásos szállítócégeket,
amelyeknek az egész egzisztenciája a jó és
rossz közlekedésre van felépítve és amelyek
azáltal, hogy működésük eszázodéka: vagonhoz
csak rendszertelenül és hosszasan utá járassal
juthatnak, alapjukban vannak veszélyeztetve.

A CFR. vezérigazgatósága nagy mérték-
ben segíthetne a mai szállítási mizernéken, ha
a vagonhasználatot, legalább a hivatásos szál-
lítócégek számára a kiutalási eljárás alól tel-
jesen szabadítaná. Ha minden bejegyzett szállító-
cég engedély nélkül es hamatozatlanul, azonnal
amikor szükség van, kaphatna vagonokat, a
forgalom gyorsabb és teljesebb lenne, a ren-
delkezésre álló kevésszámú vagonnal, rövidebb
idő alatt, több szállítást lehetne lebonyolítani
és a meglévő kocsiparkot jobban ki lehetne
használni. Együtt a vagonkiutalóbizottságok
is tehermentesülnének, mert azáltal, hogy a
szállítócégek szabadon rendelkeznek a va-
gonokkal, kevésszámú fordulnak hozzájuk
kocsirt.

A napokban száz vagon érkezett a regát-
ból Erdélybe, amelyek az itt felhalmozott fat
logját az Okiráltságba szállítani. A kolozs-
vári vagonkiutalóbizottság, amely a száz vagon
felett diszponál, bizonyára a legelőszérubben
és a legnagyobb körültekintéssel fogja a va-
gonokat a termelők és a szállítócégek között
szétosztani.

Zürichi tőzsde. Nyitás november 24.-én.
Berlin 190, Newyork 530, Milano 2115, Prága,
555, Budapest 67 1/2, Zágráb 176, Varsó 15,
Bécs 17, osztrák korona 12.

Az Orient-expressz Konstanti-
nápolyig fog közlekedni. Bernből jelen-
tik, hogy ott most tartják meg a nemzetközi
vasúti menetrend-konferenciát. A konferencia
egyik határozata szerint a régi Orient-expressz,
mely eddig csak Bukarestig közlekedett, legkö-
zelebb már Konstantinápolyig fut le. A konfe-
rencia résztvevői azt hiszik, hogy ezáltal a
Simplon-Orient-expressz utazóközönsége meg
fog csapnani.

Élelmiszerek és illatszerek
import-exportja. A „Monitorul Oficial”
legutóbbi száma harminchat kiviteli és beho-
zatali engedélyt közöl. Több kiviteli engedély
összesen tízezer kilogram kaskaválra, hat va-
gon lencsere, tízezer kilogram szalonnára, két-
százötven hordó uborkára és kétezerháromszáz
hizalt malacra szól. Több engedélyezett kivi-
teli áru hiányzik a belforgalomban is: a kaska-
vál meglehetősen ritka piacainkon, a szalonná-
ért pedig mindenütt magas árakat fizetnek.
A hizaltmalac kivittelt korlátozni kellene,
mert ez a belföldi piacokon áremelést idéz

elő. Gazdasági szempontból az a tény sem
örvendetes, hogy a behozott áruk között két-
száznolcvanöt ezer lei értékben szerepelnek
parfümök, illator és borotváló szappanok.

A kolozsvári jegybank. Tegnap
részletesen foglalkoztunk a kormány tervé-
vel, amely Kolozsváron jegybankot kíván fel-
állítani a Banca Agrara közfelműködésével. A
Banca Agrara Kolozsvárt tartózkodó vezetői
semmit nem tudtak erről a kombinációról. Ma
Bukarestből azt jelentik, hogy Averescu mi-
niszterelnök tegnap hosszabb kihallgatáson fo-
gadta Bontescut, a kolozsvári Banca Agrara
igazgatóját, akivel az erdélyi jegybankról tár-
galt. Végleges megállapodás nem történt. A
kormány különben a felállítás kérdésében elv-
ben már döntött, a kolozsvári jegybank fel-
állítására már csak idő kérdése.

Mintavásárt rendeznek Belgrád-
ban. A bécsi és bukaresti árumintavásár gaz-
dasági sikere, mely az osztrák termelőket
hosszu hónapokra munkával látta el, arra in-
ditotta az utódállamok kereskedelmi hatóságait,
hogy hasonló intézkedésekkel mozdítsák elő
az ipar és kereskedelem fellendülését. Arról
értesülünk, hogy most Jugoszláviában kezdtek
meg a nemzetközi árumintavásár rendezésének
előmunkálatait. A mintavásár székhelyétől
Belgrádot szemelték ki. A belgrádi mintavásár
számára biztosítani akarják legalább is egész
Kelet-Európa és a Balkán gazdasági nyilvános-
ságát. A szervezés kérdéseiben fel akarják
használni a Wiener Messe tapasztalatait.

Titulescu párisi tárgyalásai a
külföldi fizetésekéről. Párisból jelentik:
Titulescu pénzügyminiszter és Popovics Tasca
kisebbségi államtitkár meglátogatták a francia
Külkereskedelmi Bank elnökét, Petit-et és a
román állampolgárok külföldi esedékességeinek
fizetésére vonatkozó könnyítésekről tárgyaltak
vele. Remény van arra, hogy a pénzügyminisz-
ter fáradozásai ebben a kérdésben sikerre
vezetnek.

Valutapiac:

Bukarest, nov. 24. Márka 68—70, leva
font sterling 520—540, francia frank 980—1000, svájci
frank 2500—2600, olasz lira 540—560, drachma 495—500,
dinar 185—195, dollár 140—143, arany 470—480, ezüst
—, osztr. kor. —, magyar korona —,
szokol —, lengyel marka —, török-
lira —.

Páris, nov. 24. Bukarest 107/8, London 5651—,
Newyork 141/65, Belgium —, Róma 58/25, Svájc
266/25, Madrid —, Prága 141/16, Berlin 51/16,
Bécs —, Amsterdam —, Budapest —.

Berlin, nov. 24. Bukarest 206—, Amsterdam
9850—, Brüsszel 1915—, Kristiania —, Kopenhága
—, Stokholm —, Helsingfors —, Róma
1140—, London 1112/50, Newyork 278/75, Páris 1965—,
Zürich 5257/50, Madrid —, Bécs 890—, Prága
289—, Budapest 30—.

Zürich, nov. 24. Bukarest —, Berlin 190—,
Amsterdam 187/75, Newyork 531—, London 2110—,
Páris 3765—, Milano 2185—, Brüsszel —, Kopenhága
—, Stokholm —, Kristiania —, Madrid
—, Prága 560—, Budapest 57/50, Zágráb 170—,
Buenosayres —, Varsó 15—, Bécs 17—, osztr. leb.
kor. 12—.

Budapest, nov. 24. Le 640—, napoleon 3140—,
font sterling 3730—, leva —, dollár
917—, francia frank 66—, marka 367—,
—, lira 3775—, osztr. kor. 14/25—, rubel
56—, szokol 955—, svájci frank 170/60—,
dinar 1145—, lengyel marka 20 1/2—.

SZÍNHÁZ

A Jehu 11th művésztársulatának fő-
próbája. Ma délután tartotta jelmezes fő-
próbáját a Jehudit-est szereplőinek gárdája. A
gondosan megválogatott műsor nagy sikerre
tarthat számot, mert a szereplők tehetségük
és lelkesedésük legjavát viszik bele a játékba.
A főpróba kimagasló pontja „Az aranyborjú”
című pantomim volt: a főszerepet Kaczér
Illésné kreálta, aki temperamentumos és plasztikus
szép táncával, kitűnő játékaival, nagy-
vonalú alakítását adott. Waldberg Flóra,
Grünfeld Baba és Ujvári Magda nagyban hoz-
zájárultak a szépen megrendezett előadás si-
keréhez, bár a szereplők minden egyes tagját
külön-külön is dicséret illeti meg. Az „Ahasvér”,
Heigermans drámája Leóvey Leó rendezésében

kerül előadásra. Márk Hillel, Waldberg Flóra, Rimóczy Sándor, Bárány György, Baumzweig Ráchel és Mandula Ödön, nagyon tehetségesen adták vissza a dráma komor szépségét. Dr. Deszberg Simon öletes vigjátékában Miklóssy Margit a népszerű komika kelt állandó viharos derűtséget. A keleti tánc, Forgács Sándor színművész szavata, Lehrer hárfaművész értékes játéka mind lényepontjai ennek az estélynek, amelyről a bemutató alkalmával fogunk részletesen megemlékezni.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Péntek: Névtelen asszony. (Bérlés 56. sz.)
Szombat d. u. 8 és fél óra: A kékét követ a pénz. (Negyedik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Előadó tanár: Dr. Kiss Ernő.)
Szombat este fél 8-órakor: Othello. (4-edzer. Operahelyárakkal. Napibérlés 54. sz. B.)
Vasárnap d. n. 3 fél óra: Gül Baba. (74-edzer. Olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este fél 8-órakor: Sulamith. (Uj szereposztással. Napibérlés 55. szám C.)
Hétfő: Offenbach. (Operettújdonosság. 8-adzer. Rendes helyárakkal. Általános bérlés-szűcsében.)
Kedd: Mignon. (R. Lorbeer Ilona fellépésével. Operahelyárakkal. Operabérlés 10. sz.)
 A műsornál tözött előadások jegyei előre megváltatottak a színház pénztáránál.

Színházi iroda hírei:

Szilvórvány. Szordán este lesz a legközelebbi premier. A magyar irászművészet egyik legnagyobb mestere, Mikszáth Kálmán fogja ezen az estén gyönyörködtetni közönségünket. A közönség feszült érdeklődéssel és léhas kíváncsisággal várja a szerdai premiert, mert hiszen ez lesz az első alkalom, amikor a novelista Mikszáth színpadon jelenik meg. A drámatulajás munkáját nagyszabású színpadi értékkel végezte Hovesi Sándor, aki a Jókai-darabok színpadra alkalmazásával megmutatta, hogy mestere a színpadi hatásoknak. A Mikszáth-est gyűjtő címe: Szilvórvány. Három napsugaras, ragyogó drágakő csillogásában fog a közönség gyönyörködtetni. Az elsőnek alcíme: Tavaszi rügyek, a másodiké: Frivol akta s a harmadiké: Griscio. Hittelt vett bort. A szerda esti premiert jegyeit vasárnap reggel 9 órakor kezdik árúszítani. Az első előadást természetesen premierbérletben tartják meg. Az előadást Táray Ferenc rendezi. — R. Lorbeer Ilona fellépése. Közönségünk egyik legkedvesebb vendégművésze, a kitűnő R. Lorbeer Ilona, a jövő hét keddi estélyén fog az évadban először felépni a Mignon címszerepében. — Offenbach — nyolcadzor. Hét zsúfolt ház tüntető tetszése avatta nemcsak ennek az évadnak, de hosszú éveknél legszentenciózabb sikerévé az Offenbach-ot. Hétlőn nyolcadzor fogják adni a pazar szépségű operettet. — Névtelen asszony. Ma este Bissou izgalmas tárgyú ötfelvonásos drámája, a Névtelen asszony kerül színpad elsőrangú szereposztásában. — Sulamith. Igen nagy a közönség érdeklődése a vasárnap esti előadás iránt, amikor hosszabb pihentetés után új szereposztással adják elő Goldfaden híres héber drááját, a Sulamith-ot. — Othello. Nem csökkenő érdeklődés várja a szombati opera-estét, amikor negyedszer fogják előadni Verdi hatalmas művét, az Othello-t.

A mozgóképek műsora: Az Egyetem-mozgóban pénteken szombaton és vasárnap az Atlantic-filmvállalat ama attrakciós filmjeinek egyik legszebbike, a Halál-arc ember. Fantasztikus történet. Egy halálra szörnyesztő tragikus sorstól a film. Az emberek rossz bánásmódjától elkezdődve ez a szerencsétlen, nagy tudását katasztrófák előidézésére fordítja, de egyszer egy nemeslelkű leány szánakozó könnyet ejt érte, akkor felhagy emberpusztító terveivel és megöli magát. — Az Apolló-mozgóban pénteken és szombaton Dorian-előadás. Strindberg híres regényének megfilmesítése, Homó szigete. A távoli, rejtőzmes északi világ elevenedik meg előttünk a drámban, mely egy öregasszony végtelen szerelme körül és fel. Vasárnapon a két keresztrefeszített. Csodaszép szerelmi dráma, is-szeretben a kitűnő olasz filmstár, Italia Amante Manzini. — Az Uránia-mozgóban pénteken, szombaton és vasárnap, kiváló amerikai családi dráma. Gas-on búcsú. Egy befőttségű feleséget, jó anyát, férje okatlan féltékenysége miatt oda viszi, hogy tényleg akkori azt, amivel férje gyászolja. Mivőnak, de kis gyermekük kibékíti őket és a meleg kis otthonba újra beköltözik a boldogság.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON BÉNYÓ
Előadó: KADIMA kiadóvállalat péntek-é.
 Szerkesztőség: Cseke-utca, Partizánok frontjára 30. sz. 143.
Kiadóhivatal: Szendrői-utca 7/a.
Előkiadó: Nagyvárad, Beak Főrege. 9.
Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
 Szatmár, Bathyányi-utca 24. sz.

Előfizetési ár: havonként ... 30 lei
 Egyes szám ára hányper, vidékes és pályaudvaroknál 150 l.
 hirdetésüket minimális díjszabás szerint vessz
 fel a kiadóhivatal.

קרן תרבות
Turbuth Országos Zsidó Iskola-egyesület Rendelkezési Alap

A Turbuth célja az erdélyi zsidóság hebraizálását szolgáló intézmények létesítése, illetőleg fenntartása.

5082.

Templomi - adományok: Seelenfreund Sándor Cluj 10, Salamon Samu Balázsfalva 80, Szilágyi Adolf tanár Cluj 20, Imre Lajos Cluj 600, Janovits Péter Cluj 500, Ausländer Rudolf Cluj 100, Friedmann Mór Cluj 2000, Hirsch Andor Cluj 10, Boskovits Dezső Cluj 20, Noti Mihály Cluj 50, Fränkel Mór Cluj 3000, dr. Klein Miksa Dész 100, dr. Schwartz Miksa Cluj 50, dr. Schwartz Miksa 50, Ausländer Rudolf Cluj 100, Horváth M. Cluj 100, Mihályfi Albert Cluj 500, Eisenstädter Frilóp Cluj 500, Salamon Jakab Cluj 500, Samuel József 20, Farkas Simon 30, Fränkel Mór 400, Salamon József 30, Sporn Zeigmond 10, Bárány Jakab 30, Mezei Géza 50, Salamon József 10, Sonnenschein dr. 10, Pollák Sándor 80, Adler József 20, Brunner Sándor 100, dr. Pollák Sándor 20, Sonnenschein dr. 10, Löwi József 50, Steinberger Emil 50, Rados Mór 50, dr. Fürst Oszkár 100, Braun Emil Cluj 100, dr. Pogány Dezső 50, dr. Horváth Jenő 100, Grünfeld József 40, Noszin Mór 50, Nezzin Mór 100 lei.

Általános adomány: Nagysonkut. Kálmán Imre 11-60, Székelyhídi Sebenténé Davidné 600, Weissburg Béla Newyork 100, Zodik Jenő 100, Weissberger Borlanna Tóvis 20, Vadász Aladárné Tóvis 20, Pollák Lajos Margitta 50, Özv. Rendes Mózesné 100, Székely Zoltáné 100, Katz és Mendel 200.
 Építetelapra: Özv. Kohn Zeigmondné 5000.

Függőlámpák, falilámpák és mindenféle világítási cikkek.
Préseit
üveg áruk
 ornament tábla, ablaktapez valamint kristálytűz, celszolt és festett üveg áruk és porcellán áruk rektáron vannak.
 Kérjen árajánlatot Romlós Testvérektől Oradea-Mare — Nagyvárad

Kerétkök — Dísz tárgyak

Dályázat

A marosújvári aut. ort. izr. közközseg egy hus-felgyelbi (Maschgiach) állásra pályázatot hirdet. Az illető pályázónak az előjelölésben is képeséggel kell bírnia. Fizetés meggyezés szerint. — Utiköltésre csak a megírvott tartalmá igényt. — Az állás azonnal betöltendő.

Marosújvár, 1921. november 22.

Woloz Farkas hk. jegyző.

Farkas Jakab hk. elnök.

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban Stern-nél Cluj,
 1218
 Bocskny-utca 9. szám szerkeszthők be

Felhívjuk a t. előfizetőink és előbarátaink figyelmét

azon kellemes helyze-tünkre, hogy olcsón és pontosan mindenféle nyomtatványok, üzleti könyvek, - meghívók, címkék, levelepapírok, névkártyák kiadóhivatalunkban megrendelhetők — Kívánatra árajánlattal rendelkezésre állunk :-:

As Uj Kelet kiadóhivatala

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH K. I.
 üveg és porcellán nagykereskedés r. t.
Oradea-Mare — Nagyvárad,
 Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71 — 4263
 Pontos és szolid kiszolgálás

Rottmann Károly és Tsal
 részvényláráság
Timisora IV. strada Iancu
Vucurescu (Bem-utca) 14.
 Szesz-szabadraktár, szesz-denaturáló telep. Szilvórium-és törkölyfőzde, rum-, likőr-és konyakgyár :::: Bornagykereskedés ::::

Keskenyvágányú vasutak.
 hoz mindennemű felszerelés, a győri vagon-gyár gyártmányainak kizárólagos eladása:
Angol-Magyar Bank R.-T.
 Keskenyvágányú vasutosztály. — Képviseletek:
 CLUJ: Erdős Mór okl. mérnök, Piata Carolina 3.
 (Telefon 887) ARAD: Geiringer és Böhm okl. mérnökök
 Vasutak tervezése, építése — Állandó értékl. lerakat

Ujrafencserezés! **Finntükrök gyártása!**

PÉCHY ÉS TÁRSA
 MODERN ÜVEGCSISZOLÓ és TÜKRÁRUGYÁR
 üzemet ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte
 Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Deutsches intelligentes Fräulein zu zwei Kindern 6 und 4 Jahren gesucht. Gehalt nach Vereinbarung. Jüdin bevorzugt. Vörzussprechen Nachmittags 4-6 Uhr, Calea Regele Ferdinand 141; Parterre 2.

Perfekt gyors- és gépirónó, ki a román és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, azonnali belépésre keresetik. Írásbeli ajánlatok mindkét nyelven „Falpar” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

Szobákat keresünk — megfelelő díjazás mellett december 4-től 8-ig a konferenciára érkező vendégek számára. Bejelentéseket 26-ig kérünk a kiadóhivatalba.

Fiatall fűszerességét felvételik. Cim a kiadóhivatalban.

Plánsókat keresek bérebe. Cim a kiadóhivatalban.

Tegnap a délutáni órákban elveszett egy — kasszakulcs. — Becsületes megtaláló 115 jutalomban részesül. Cim a kiadóhivatalban.

Héber, német tanító női családnál lakást keres. Tanítást vállal. Cim a kiadóhivatalban.

Qrth. בשר אבונא ebed, vacsora napi 11 lel. Strada Avram Iancu, volt Blasini.

Uj könyv- és papirkereskedésbe üzletvezetésre is alkalmas segéd keresetik. Ajánlatokat „Sortimenter” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

A világhírű

Kerpel kézfűzőmítő Kerpel szappan Kerpel Bébészappan Kerpel hivatáspör

kapható kicsinyben és nagyban

Rózsa nagydrogeriában Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 88. Hátország kir. tér) — 1256

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos
rendel: délelőtt 11—1-ig és délután 3—7-ig
Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
Hivatalnokok és családtagjaik részére
30% árengedményt adunk.

Szőrme bundákban — és különféle szőrmékben nagy választék
Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben — vállalunk
S. EISENSTÄDTER & Co.
szűcs, — szőrmeárnyhász
Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-40

Csak egy ut vezet az erőshöz, egészséghez a páratlan hatáson
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertár Gyár
1925
CLUJ — KOLOZSVAR

FRÄNKEL EMÁNUEL és RLEIN SAMUEL
kézműtári nagykereskedése
1196
Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széchy-tér) 34 Dick-ház.

A Temesvári Gyapjulpár Rt.
kolozsvári fióktelepben:
Cal. Viktorlei (Kossuth Lajos-u.) 24
eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

Üzletáthelyezés!
Hechtell Ignác borkereskedését áthelyezte Piata M. Vit. (Széchenyi-tér) 13. alá. Wertheimer-ház

S z i k v i z g y á r
200 üveggel eladó
Cim a kiadóhivatalban.

Megörkeztek a 1264. **HERCULES** cipőárnyháza Str. Reg. Ferd. 5 nagy választékban női- és férfi cipők

Lámpaárny, fehér lámpa-csővek, kristály- fehér csiszolt üvegarúk, likőrös palackok, demijonok legelőnyösebben beszerezhetőek
Ausländer Testvéreknél Cluj,
Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39.
EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL!

„Melissát” kérjen, ha főzom! cukorkát akar!

Állandó nagy raktár 2703-1
pamutszövőfonalakban
SZÖVŐCÉRNA, nyers és fehérített, 8—32 sz.
MULEFONÁL fehérített, 3—10 sz.
HARDWATERFONÁL, nyers és fehérített, 6—32 sz.
Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak, festett szövőcérnák, matringos és gombolyagos kötőpamutfonalak
„Victoria” változólet és kereskedelmi r.-t. TIMISOARA, IV. Str. Bratlanu 8. Telefon 97. Sürgőnyeim: Victoriabank

Citrom, narancs, mandarin és füge
érkezett Olaszországból
Katz és Bernát céghez
Cluj, Piata M. Viteazul 34. Telefon 3 97.

Figyelem!
A napokban jelenik meg
Feuerstein Kálmán új könyve:
A zsidó kérdés és annak megoldása a cionizmus

Szilágyi Eleonóra R.-T.
Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Előszöröndi pezsgőt és borait. 1210 Szász nagyraktár

KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500. 11-21

Vas- és edénykereskedők figyelmébe!
Értesítem a t. vevőimet, hogy az érkezett két vagon „Ausztria” brünni gyártmányú barna/granit, kék/fehér, feh r/f-hér, fehér/aranyssávvál és Torsain zománcozott lemezedény árúsítását e hó 28-án kezdem meg. Utban van további két vagon zománcozott lemezedény, háromvagon öntött vasedény és egy vagon különböző háztartási cikkekből. — A nagy keresletre való tekintettel kérem szükségletüket mielőbb személyesen fedezni.
Tisztelettel. FRIEDMANN M., Cluj-Kolozsvár, Str. Dacia (volt Radák-utca) 5. sz.

Kadima kiadóvállalat-rt. kiadása, Cluj—Kolozsvár.

Felhívás

Minthogy ügyfeleim, Friedmann Mór és Társai, Meiszler Karoly és Nathán [Thalia-kávéház] és Meiszter Karolyné [Pata-utca 50 szám alatti szat-csüzlöt] üzleti tartozásaikat rendezni óhajtják, amennyiben a tartozások az adósok által bementett összegeket túl men haladják, felhívom az összes ismert és ismeretlen hitelezőket, továbbá mindazon hitelezőket, akikkel fentli adósok már kiegyeztek, ugyszintén akikkel ki nem egyeztek, hogy a Thalia-káv házzal és Pata-utca 50 szám alatti szat-csüzlöt szemben fenálló üzleti követeléseiket 8 napon belül, tehát legkésőbb folyó év december 2-ig előírott Piata Cuza Voda 9. szám alatti irodájában jelentsék be, mivel ellenesetben a rendezésnél figyelembe vételni nem fognak.

Cluj, 1921. november hó 23-án.

Dr. Valeriu Pop ügyvéd.

VASPOR
toronyos 1 láda 500 db. tartalommal
LEI 75.—
LÉBFIVÉREKNÉLCLUJ
Piata M. Viteazul 8. — Telefon 471.

Uj héber nyomda és kiadóvállalat Kolozsvárt!

Az 1863. évben alapított hírneves Kaufmann Ábrahám és Fia cég Máramarosszigetről Kolozsvárra helyezvén át üzemét, itt **uj héber nyomda és kiadóvállalatot** létesített, melynél az „UJ KELET” kiadóhivatala által is mindenemű héber művek, folyóiratok, újságok előállítását, valamint imakönyvek, bibliák, talmudkönyvek, héber iskolai könyvek szállítása megrendelhető

עס ווערדען פאן אבינער
פירט סדרות. חובשים
חוקים נ"ך אונד אללערלי
נאמטונגען חדר. גמרהס
הערגעשמעללט.
דאס דרוקקען פאן ספרים
קאנן אויך ברעפעלוד בע
שמעללט ווערדען.